
Mezhebimiz

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Aziz kardeşler, değerli dostlar,

Allah Teâlâ kullarına hidayeti, doğruyu öğretmeyi murat ettiği zaman peygamber gönderiyor bildiğimiz gibi. Peygamberler herhangi bir eğitimden geçerek veya belli bir imtihanı, barajı atlayarak peygamber olmuyorlar. Allah Teâlâ kimi murat ediyorsa nesiller öncesinden onu hazırlıyor ve Allah'ın dilemesi ile insanlardan biri peygamber oluyor.

On binlerce peygamber bu şekilde nübüvvet makamının sahibi oldular. Peygamberleri de Allah Teâlâ, Cebrail isimli meleği ile eğitiyor. Sevgili Peygamber'miz aleyhisselam bildiğiniz gibi Cebrail aleyhisselamla Hıra dağında bulunduğu esnada ilk defa karşılaştı; ilk talimatını, 'oku' emrini o dağda iken aldı. 23 yıl Cebrail aleyhisselam, Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'e geldi, Allah neyi öğretmek istedi ise onu Peygamber'e öğretti. Ya getirdiği bir Kur'an ayeti olsun, ya sorulan bir soruya cevap olarak bir emir getirdi veya bir konuda Peygamber aleyhisselam Efendimiz'in ne yapması gerektiğini ona öğretti. Bazen de Resûlullah aleyhisselam Efendimiz, kalbine gelen tuluatlarla ne yapması gerektiğini öğrendi. Allah, peygamberlerini insanların hidayet yolunu açmak, insanların niçin yaratıldıklarını, ne yapmaları gerektiğini öğretmek için göndermiştir.

Peygamber Efendimiz aleyhisselam insanlar arasında 23 yıl peygamber olarak bulundu. Bunun tam anlamı şudur: 23 yıl, 24 saatlik programında Efendimiz aleyhisselam öğretmenlik yaptı. Kendisine Allah'ın öğrettiği her şeyi etrafındakilere öğretti. Bu öğretme sürecini pek çoğumuz çocuklarımıza bile öğretecek kadar biliyoruz. Resûlullah aleyhisselam Efendimiz kendisine bir ayet gelince etrafındakileri topladı, "Allah böyle buyuruyor; bu da filan surenin filan ayetidir." dedi. Sonra bazen de gördüğü bir olayda "Bu işi bir daha böyle yapmayın, bunun doğrusu budur." dedi veya oluşturduğu bir işte "Bundan sonra şöyle yapacaksınız, Allah bundan memnun olur, bundan memnun olmaz." dedi. Ne yiyeceklerini ne içeceklerini bizzat öğretti. 23 yıllık bu zaman diliminde Resûlullah aleyhisselam Efendimiz şimdiki gibi Kur'an kursuna, imam-hatip lisesine, medreseye filan insanları çağırmadı. Seminer, eğitim çalışması, konferans gibi bizim bildiğimiz kavramlar o zaman kullanılmıyordu. %100 ama tam %100 çekirdekten yetiştirdi ashab-ı kiramı. Onun etrafında pervaneler gibi döndü ashab-ı kiram. Ne yapılacağını, nasıl uyacağını, nasıl yatılacağını, hangi yemeğin yenileceğini, kaşık kullanıyorsa kaşığın, çatalsa çatalın, ne kullanıyorsa artık bunun nasıl kullanacağını, suyu nasıl içeceğini, namazı nasıl kılacağını, orucu nasıl tutacağını bizzat öğretti. Yani bir ustanın bir atölyede bir genci çırak olarak yetiştirmesi ne demekse aleyhisselam Efendimiz de ashabını o şekilde yetiştirdi. Allah onlardan razı olsun.

Onlar da samimi bir şekilde o öğretmenin peşinde dolaştılar, onu bir çırağın ustayı izleyip o sanatı öğrenmek için gösterdiği titizlikle izlediler. Gerçekten de çok güzel öğrendiler. Ashab-ı kiram, on binlerce sahabeden söz ediyoruz, çünkü Resûlullah aleyhisselam Efendimiz'in veda hutbesini dinleyenler 100 bin kişiden fazlaydılar. Yani ne kadar olduklarını bilemiyoruz ama 100 bin kişiden fazlaydılar, belki de 150-200 bin civarında sahabeden de söz etmek mümkün. Ama on binlerce sahabe diyelim biz, kalın bir rakam kullanalım. On binlerce sahabe Resûlullah'tan diploma almadılar, icazet almadılar. Zaten bütün ilimleri, onun bildiği her şeyi öğrenemediler. Neden? Dedik ya bir okula alıp haftada 20 saat ders yapıp sonra dönem sonu imtihan yapıp sertifika verip göndermedi onları. Kim ne kadar onun etrafında durma şansı yakaladıysa o gün öğretilenleri öğrendi. Bunun için bakıyoruz ki ashab-ı kiramdan bazıları namaz konusunu çok iyi biliyor, başka bir sahabe hac konusunu çok iyi biliyor, daha başka bir sahabe Kur'an'ın tefsiri konusunda çok ehil. Öbür sahabe filan konuyu biliyor. Yüz konu varsa neredeyse yüz sahabe bu konuda konuşuyor. Her sahabe her konuda uzman değildi. Tekrar vurguluyorum: Her sahabe her konuda uzman değildi.

Çünkü Halid ibni Velid, Müslümanlık'la şereflenince Resûlullah aleyhisselam Efendimiz eline kılıcını verdi, gönderdi. Gidiş o gidiş. Belki de namazın farzlarını, vaciplerini diyeceğimiz bölümünü bile öğrenmeye vakit bulamadan gitti. Bir daha da o kılıcı elinden bırakmadığı için doğru dürüst okuma-yazma bile -hani diyelim- öğrenmeden onun hayatı bitti. Ama muhteşem ve şerefli bir geçmiş bırakarak gitti, Allah ondan razı olsun. Hatta ve hatta Ebu Bekir ve Ömer'ler bile -Allah hepsinden razı olsun- yüzde yüz Resûlullah'ın öğrettiği her şeyi öğrenme imkânına sahip olamadılar. Onun için Ömer bin Hattab radiyallahuanh, on sene fazla bir zaman ümmet-i Muhammed'i idare eden birinci derecedeki sorumlu halife olduğu hâlde, Resûlullah'ın en yakınındaki kişi olduğu hâlde, en yakınında ve en samimi ve en güvenilir dört adamından birisi olduğu hâlde, yönetimi esnasında Kur'an'a aykırı iş yapmamak için ve Peygamber aleyhisselamın sünnetine ters bir hareket yapmamak için sürekli danışma meclisini yanında bulundurdu. Yani ashabin diğer bilen âlimlerini yanında bulundurdu, onlarla istişareler yaparak hangi konuda ne yapması gerektiğini öğrendi. Bu Ömer'in cahilliği anlamına gelmiyor. Öbürlerinin de Ömer'den daha kaliteli, daha yoğun bir bilgi sahibi oldukları anlamına gelmiyor.

Ömer belki o danıştığı insanlardan ölçülemeyecek kadar farklı bir noktada idi; nitekim de öyle. Hadis-i şeriflerin şahadeti ile. Ama Ömer her şeyi Peygamber Efendimiz'den öğrenip ansiklopedik bir bilgi sahibi olmadı. Filan konuda ayet bilen var mı, filan konuda hadis bilen var mı diye sorma ihtiyacı hissetti. Tekrar nedenine dönüyoruz: Çünkü ashab-ı kiramın bir kısmı 15 sene sonra Müslüman oldu, bir kısmı 20 sene sonra Müslüman oldu, bir kısmı ilk gün oldu ama Peygamber aleyhisselamın yanında durma imkânına sahip olmadı. Bir kısmı ilk günlerde Müslüman oldu ama sürekli görevlendirilip farklı bölgelerde Peygamber aleyhisselamdan uzak zeminlerde bulundu.

Dolayısıyla ashab-ı kiramdan şöyle oturup Peygamber Efendimiz'in dizinin dibinde tüm bilgileri ihtiva edecek, sürekli aynı bilgiyi tazeleyecek yani üniversite mantığıyla, medrese mantığıyla eğitim gören sahabe yok gibidir. Mesela ashab-ı kiramın en âlim, farazi ve diğer dinî meseleleri en iyi bilen kişisi şüphesiz, Ali bin ebi Talib radiyallahuanhtır. Resûlullah'ın ilim dünyasının girişlerinden bir tanesidir Ali bin ebi Talib ki; dengi ve benzeri ashab-ı

kiram arasında yoktur. Ama bu sözler onun için de geçerlidir. Bir aylık iki aylık dönemli görevlere gitmiş, Resûlullah aleyhisselam “Şurdan şuraya kadar git gel.” demiş, o dönemde yüzlerce ayet inmiş, onlarca açıklama yapmış aleyhissalatü vesselam Efendimiz. Dolayısıyla Ali bin ebi Talib’in de katılmadığı dersler var. Ama bu onların yüksek makamlarını ve Allah nezdindeki değerleri düşüren bir şey değil; çünkü dersten kaytarmış, karnesinde devamsızlık olan bir öğrenci değil bu. Cihatla görevlendirilmiş, tebliğle görevlendirilmiş, dersten daha değerli, daha büyük vazifeler için Resûlullah’ın yanı başında bulunmamış günleri var. Böyle bir eksiklikten söz ediyoruz.

Kardeşler, dinimizi ashab-ı kiramın bütününden öğrenmiş bulunuyoruz biz. Mesela şöyle bir uygulama yapmış olsak; Ebu Bekir radiyallahuanh veya Ali bin ebi Talib radiyallahuanhın peşinden gidelim, o ne yaptı ise onu yapalım, o ne dediyse ona göre dinimizi yaşayalım desek çok kısır bir din bilgisi ile karşılaşırız. Yani ne Ali’den ne Ebu Bekir’den ne Ömer’den azametli, kudretli konumlarına rağmen kâmil bir din öğrenmek mümkün değildir. Ama ashab-ı kiramın bütününden Cebrail aleyhisselamın getirdiği her şeyi öğrendik. Allah böyle murat etti. Böyle istedi Allah. Eğer böyle istemese idi Peygamber aleyhisselam Efendimiz, “Benden sonra dininizin tamamını Ali’den alın, Ebu Bekir’den alın, İbni Mesud’dan alın.” derdi. Öyle bir yönlendirme yapmadı, bilakis Resûlullah aleyhisselam Efendimiz’e Kur’an’la ilgili, yani Kur’an’ın ezberiyle, hafızayla ilgili bir şey sorulduğunda ve kendisi de ihtiyaç hissettiğinde “Übey ibni Kab nerde?” demiş. Niye? Übey ibni Kab’ı Kur’an ezberi konusunda en yetkili görüyormuş. Matematiksel bir konu sorulduğunda ya da matematiksel zekâyâ ihtiyaç olan bir bilgi hâsıl olduğunda “Zeyd’i bulun.” diyormuş. Hükümle ilgili bir mesele olduğunda da “Ali sizin dininizi en iyi bilenlerdendir, ona gidin.” buyurmuş.

Kendi sağlığında da farklı zekâlara, farklı yeteneklere yönlendirdiğini görüyoruz aleyhisselam Efendimiz’in. Yani 23 yıllık onlarca cihat, binlerce kilometre kaydedilerek ortaya konan cihat meyvesi gibi çalışmalar, Resûlullah’ın iç ve dış sorunlara verdiği yoğunluk, bunların toplamı bir medrese kurup o medresede kendisinden sonraki hocaları, sertifikalı yetkilileri yetiştirme imkânı olmadı. Allah öyle murat etmedi. Sadece Ravza-i Mutahhara’nın, şu anda yanı başında olan ashab-ı suffa dediğimiz, Medine’ye dışarıdan gelen, Medine’de barınma imkânı olmayan Müslümanlar’ın kaldığı -ki Ebu Hureyre radiyallahuanh da onlardan biridir- bu dışarıdan gelen diyelim ki Medine’de Müslüman olup kalmak isteyenlerin kaldığı 300 kadar sahabe var. Farklı dönemlerde, farklı zamanlarda orada bir ağacın gölgesi altında akşam sabah yatmışlar. Onlar Resûlullah aleyhisselam Efendimiz’in sürekli ve daha fazla yanı başında bulunmuşlar. Onlar niye peki on senelik eğitim programında ciddi bir şekilde diploma alamadılar? Peygamber de mescitte durmadı ki on sene. Bir camiye imam tayin edilip 25 sene sonra oradan emekli olmak bu ümmete yeni geldi. Resûlullah aleyhisselam da camisinde emekliliği hak edecek kadar görev yapamadı. Bir gitti Tebuk’e, iki ay sonra geldi, bir gitti Mekke’nin fethine, bir ay sonra geldi. Resûlullah aleyhisselam imamlık görevini hep dışarılarda kullandı. Hiç o mescitte akşamdan sabaha kadar bir hafta, yirmi gün vaki değildir durduğu. Duramadı.

Çünkü din, bir yerde çöreklenip yosun tutacak kadar kalarak insan yetiştirme dini değil. Mobil hoca, mobil. Her yerde çekimin olacak, her yerde yayın yapabileceksin. Muhammed aleyhisselam öyle idi. Dul kadınlar nerede ise oraya gidip onlara orada tebliğ yaptı. Ne-

rede yetim çocuklar varsa onları kurtarmak için onların ayağına gitti. Gelsin insanlar ondan nurunu kapsın gitsinler diye değil, o nurunu mobil bir şekilde dolaştırdı. İlmi, vahyi yeryüzünün her tarafına yaymak için uğraştı Efendimiz aleyhisselam. Öyle millet gelecek, bayram namazında sen de müthiş bir konuşma yapacaksın, ilk defa geliyor zaten, ilk defa beyaz bez başında bir adamı dinliyor. O bir saatlik konuşmada insanların kalpleri eriyecek; küfür, şirk, hatalar kalplerden gidecek, bayramdan sonra gelecek, senin elini öpecek, “Bundan sonra namaza başlıyorum hocam” diyecek; nerde bu nimet. Peygamber Efendimiz aleyhisselam ve ashab-ı kiram, insanların ayaklarına gittikleri hâlde, defalarca, on defa yirmi defa ayaklarına gittikleri hâlde, Musa aleyhisselam firavunun, despotun ayağına gittiği hâlde olmadı da, bayram namazına gelene konuşma yapmakla kim kimin kalbini eritir? Sen orada balmumu bile eritemezsin, nerde taşlaşmış kalpleri eriteceksin.

Her hâlükârda Resûlullah aleyhisselam Efendimiz, sabit şekilde mescidinde oturup, insanlar da sırayla gelip ellerinden öperek duasını alarak, onlara nasihat ederek 23 yılı geçirmede. Dağları, bayırları, vadileri, savaş meydanlarını aşarak insanların kalplerine ulaşmaya çalıştı. Çünkü onu yola çıkaran Allah, “Otur, insanlar sana gelsin.” demedi. “Kalk, görevini yap.” dedi Allah Teâlâ. Seyyid Kutub -Allah rahmet etsin- “Bu nasıl kalk demek,” diyor, “23 yıl oturamadı bir daha.” Böyle itaat edilir Allah’a. “Kalk ve uyar.” der sana, 23 yıl bir daha oturamazsın.

Hatice validemiz onun destekçisi, müminlerin ilk iman edenleri destekçisi. Ama hiçbiri onun etrafında oturup saatlerce dinleyecek veyahut da saatlerce ondan ders görececek bir durumda değiller. Düşman tehlikesi var. Hizmete ihtiyaç var. Din bu. Önceki peygamberler de böyleydiler. Aleyhisselam da böyle. Ashab-ı kiram da sanki onun birer kopyası gibi böyle oldular. Alâküllihâl kardeşler, birinci tespit edeceğimiz mesele şudur: Ashab-ı kiram -Allah hepsinden razı olsun, şefaatlerine nail olmaya hepimizi muvaffak kılsın- ansiklopedik bilgi sahibi olmadılar. Bildilerse de mesela ansiklopedik dediğimiz A’dan Z’ye kadar İslam’ın bütün bilgilerini biliyor, namusu tarif ediyor, orucu tarif ediyor, zekâtı tarif ediyor, mirası tarif ediyor; bu düzeyde bildilerse de farklı nedenlerden dolayı bu bilgilerini bu şekilde blok hâlinde, paket hâlinde yani bir İslam ilmihâli gibi dolaşma imkânı bulamadılar. Neden bulamadılar? Yetişirken öyle yetişmediler; en büyük neden.

İkinci neden: Ashab-ı kiram bir hoca gibi ya da öğretmen gibi oturup çocuk yetiştirmeye hiçbir zaman fırsat bulamadılar. Yeryüzünün bir ucundan diğer ucuna kadar ‘lâilâheillallah’ı duymamış biri vardır diye sabahlara kadar uykusuz kaldılar. Yani insanları önce cehennemden kurtarmak. Şöyle bir ‘lâilâheillallah’ desin diye insanlar, himmet içerisinde oldular. Büyük bir aşkla, heyecanla herkes ‘lâilâheillallah’ desin diye gayret ettiler. 80 yaşından sonra Medine’den İstanbul’a kadar yürüyerek geldiler –ki şirkin kalelerinden biri daha yıkılsın, üç fazla insan daha ‘lâilâheillallah’ desin bu dünyada diye. Bildiğimiz hakikat bu. Dolayısıyla bizim bildiğimiz manada hoca efendi, bir âlim, bir şeyh efendi, tekkesinde insanları eğiten mürebbi, bir eğitimci durumunda olamadılar. Yaşlılık günlerinde artık hastalanmış, sakatlanmış şekilde oldukları zamanlarda Medine’ye dönenler ya da Basra’da, Kufe’de vesairede ömrünün son gününü bekleyenler, kime rastladılarsa onlara bir şeyler verebildiler.

Ama her hâlükârda ashab-ı kiramın bütününden Cebrail'in getirdiği her şeyi bu ümmet öğrenmiştir. Bunda hiçbir tereddüdümüz yoktur. Fakat şu kadar ki "Ben Abdullah ibni Mesud ne dediye İslam'ı öyle yaşayacağım" diyen birisi, Abdullah ibni Mesud'un binlerce hadisi bize ulaştığı hâlde, İslam'dan mesela belki hac ile ilgili tek bir kelime öğrenemeyebilir. Çünkü Abdullah ibni Mesud veya herhangi bir sahabe bize paket şeklinde, bir İslam ilmihâli yazacak şekilde, fıkıh ansiklopedisi yazacak şekilde bilgi ulaştıramamıştır. Bilmediğinden değil, sistem bu şekilde kurulmuş değildi.

Kardeşler, ashab-ı kiram yeryüzüne dağıldılar. Mobil vakıflar olarak, mobil hocalar olarak. Hareketli, her yerde çekim gücü var, her yerde hoparlörü çalışıyor, vericisi her yerde. Ayaklarında ayakkabı yok, omuzlarında güneşten koruyacak bir şey yok, karınları tok değil ama yeryüzüne yayıldılar. Çünkü Resûlullah aleyhisselam, "Kim benden duyduğunu, bir sözü bir başkasına ulaştırırsa Allah onun yüzünü güldürsün." demişti. Peygamber duası almış hoca yeryüzünü dolaşan, bir başkasına bir satır öğreten hocadır. Oturduğu yerde, millet geldiği takdirde namaz kıldıran, ezan okuyup camide cemaat bekleyen hoca, dualı hoca değildir. Dualı hoca, yüzü gülecek hoca, Peygamber'in peşinden giden, vârisi olan hoca bir kelime, bir hadis, bir ayet, bir helal, bir haram öğretmek için uyuyamayan, insanların kapılarına giden, kahvehanelere giren ama orda çay içmeyen, kahvehanelere giren ve Allah'tan korkun deyip geri gelen, çocukların oyun oynadığı yerlere, gençlerin takıldığı yerlere gidip heybetiyle, vakarıyla Allah'ı, helali, haramı tanıtandır. Resûlullah aleyhisselam böyle yaptı. Musa aleyhisselam, firavunun sarayına böyle girdi. Resûlullah'ın sevgili dedesi İbrahim aleyhisselam, Nemrut'un sarayına bu şekilde girdi. Bunun için girdiler. Peygamberlik bu, peygamber vârisliği bu.

Ashab-ı kiram dolaştılar, o zaman mamur olan yani insanın yaşadığı her yere ayak basmak için gayret ettiler ve gerçekten de çok büyük işler becerdiler. Allah onlara bereket verdi. Tanımadıkları, dil bilmedikleri bir köye giriyorlar. Hatay'a gelmiş, Antakya'ya gelmiş; ne Rumca bilir, ne oradakiler Arapça bilir. Geldi, orada bir hafta oturdu. İnsanlar nasıl konuştular? Ellerinde ne teknik imkânlar vardı? Broşür mü götürdüler, slayt mı, cd mi götürdüler yoksa duyma özürlü olan insanlara hareketle anlatılan teknikleri mi biliyorlardı o zaman? Nasıl konuştular? Ama onların bir hafta kaldığı kasabalar 'lâilâheillallah' dedi sonra. Nasıl oldu bu? Dil bilmiyorlardı; bu kesin. Hani makam araçlarıyla, korumalarıyla gidip, insanlar heybetine kanıp, "biz de bunların içine girip zengin olalım" mı dediler? Çulsuz insanlar. Çıplak ayakla gittikleri köylerde işaret ederek "gel Allah'a iman et" dediler. "Peki" dedi insanlar. Biz ise doğurduğumuz ve kulağına ezan okuduğumuz çocuklara bile 10 senede, 20 senede iki rekât namaz kıldırıyoruz. Buradaki ince ayrıntı nedir? Allah'ın sana tesir halk edip etmemesidir.

Sahabe dil bilmiyordu. Ama volkan gibi heyecanı vardı. Tek başına dünyayı kurtarma aşkı ile yanıyorlardı. Neredeyse denizi yürüyerek aşacaklardı. Dünyalık beklemiyorlardı. İkinci iş olarak görmüyorlardı bu işi. Yaşamak, ölmek gibi görüyorlardı. Bir insan onların eliyle 'lâilâheillallah' deyince heyecandan titriyor, gözyaşı akıtıyorlardı. Allah da dil bilmedikleri hâlde, bilgisayar olmadığı hâlde, korumalı arabaları olmadığı hâlde, forslu elbiseleri, kravatları olmadığı hâlde, sarıkları kirli, çamurlu olduğu hâlde, belki de tırnaklarını günlerce kesemedikleri bir yolculuktan geldikleri hâlde gönülleri onlara açtı. Çünkü onların gönülleri de Allah'a açıktı. Gönülleri koltukla dolu değildi. Gönülleri mobilyayla dolu değildi. Allah ve cennetle doluydu. O gönül Allah ve cennetle dolunca dil bilmedikleri hâlde göz işaretleriyle,

kaş işaretleriyle insanlara din anlattılar. Biz doğurduğumuz çocuklara, yetiştirdiğimiz nesle bir şey anlatamıyorsak bu dinin ağırlığından, zamanın kötülüğünden filan değil. Onlar da kendilerine göre en kötü zamanda, en vahşi imparatorlukların insanlara yamyamlık yaptığı bir zamanda yeryüzünü dolaştılar. Kimse onlara “Gelin bizim neslimizi eğitin, namaz kıldırın” demedi. Gittikleri yerlerde onlar da engellerle karşılaştılar. Ama Rüstem’in karşısına dikildiklerinde ne dediler? “Biz kullara kulluktan Allah’a kulluk yaptırmak için çıktık yola” dediler. Mobilya kulu, makam kulu, maaş kulu. Kendisi kul bir defa, başkasına nasıl “Kulluğu Allah’a doğru yükselt” diye teklifte bulunabilecek.

Kardeşler, ashab-ı kiram muhteşem bir çalışmayla insanlık tarihinin ilk, tek ve son çalışmasını yaparak Allah’a davet ettiler. Resûlullah’ın ashabı, İsrailoğulları’nın peygamberlerinin bile beceremediğini becerdiler. Ya da Allah Teâlâ onlara lütfettiğini İsrailoğulları’nın peygamberlerine bile lütfetmedi. Büyük bir gayret gösterdiler. Çalıştılar. Muhteşem bir çalışmayla, muhteşem bir nesil yetiştirdiler.

Ashab-ı kiram kendi gayretiyle okul, sınıf, defter, imtihan, sömestr kelimeleri bilmeden ulema yetiştirdiler. Yetiştirdikleri talebeler müthiş bir ansiklopedi gibi yetiştiler. Ashab-ı kiramın elinden yetişen Ebu Hanife belki Ömer bin Hattab’dan, Ebu Bekir’den daha derli toplu bilgi sahibi oldu. Sahabe olamadı. Onun makamının gölgesinde bile durabilecek birisi değil. Ama ilim olarak ve pratiklik olarak ashabın herhangi birinden daha derli toplu bilgi sahibi oldu. Çünkü Enes ibni Malik’in önüne oturdu. Abdullah ibni Mesud’un önüne oturdu. Filan sahabenin dizinin dibine çöktü. Ondakinden aldı, bundakinden aldı, bundakinden aldı. Yani Ashab-ı kiram adeta kimi çam balı, kimi çiçek balı, kimi kestane balı gibiydi. Ebu Hanifeler, o nesil ashab-ı kiram’ın dizinin dibinde oturanlar veya ashabın birinci dereceden talebesi olan tâbiin neslinin dizinin dibine oturanlar her çiçekten bal aldılar. Öyle bir bal çıkardılar ki; ondan bir lokma ağza koyduğunda Resûlullah’a inen bütün vahyin kokusunu alıyorsun. Namazı alıyorsun, orucu alıyorsun, zekâtı alıyorsun, cihadı alıyorsun, infakı alıyorsun, evlenmeyi, boşanmayı alıyorsun. Tam bir vahiy müzesine döndü Ebu Hanife’ler ve onların emsali olanlar. Allah onlardan da razı olsun.

Muhteşem bir çalışmayı muhteşem bir şekilde presleyip ashab-ı kiram, ikinci nesle ulaştırdılar. Ashab-ı kiramda sorun neydi? Bir tanesinde müracaat ettiğinde baştan sona A’dan son harfe kadar her konuyu bulamıyorsun. “Git filancaya sor” diyor. “Filanca bu işi daha iyi bilir” diyor. Ömer bile “Bir sorayım başkasına” diyor. Ama onların bu dağınık bilgisini kendisinde toplayan Ebu Hanife’ler, Muhammed bin İdris eş-Şafî’ler, Malik bin Enes’ler, Ahmed bin Hanbel’ler, İbrahim Nehaî’ler daha farklı bir nesil oldular. Dolayısıyla ashab-ı kiramdan birisinin önüne diz çöken Müslüman, ondaki müthiş baldan aldığı hâlde sadece mesela kestane alıyordu veya birkaç çeşit alıyordu. Ama Malik bin Enes’in önüne oturan, Allah’ın kullarına verdiği bütün mesajları onda buldu. İmam Şafî’nin önünde oturan kendisini Medine’nin her yerinden gelen sesleri duyan bir kulağın başında hissetti. Müslümanlar aradığı geniş kapsamlılığı ve her derde devayı, ihtiyacı karşılayacak potansiyeli ilk defa bu insanların elinde buldular. Biz bunlara şimdi mezhep imamları diyoruz.

Çok önemli bir hakikati vurgulayalım. Kardeşler, ashab-ı kiramın elinden sadece Malik bin Enes, sadece Ahmed bin Hanbel ve Ebu Hanife yetişmemiştir. Onların yetiştirdiği Ebu

Hanife sayısı en az 300'dür. Ama Allah bu büyük müçtehit ve eğitimi insanüstü denecek düzeyde yüksek olan kadrodan, dördünün isminin kıyamete kadar baki kalmasını murat etmiştir. Yoksa Ebu Hanife'nin önünde diz çökeceği yüzlercesi vardı. Sadece Ebu Hanife değil, Ahmed bin Hanbel değil, çok büyük bir nesil yetiştirdi ashab-ı kiram. Bu bahsettiğim ansiklopedik, aradığın bir maddeyi karıştırınca bulduğun, her sorulan soruda Allah'ın cevabının ne olduğunu sana aktarabilen bu insanlar dört kişiden ibaret değildirler. Dördünün adı kalmıştır sadece. Diğerleri de var ama bir ekol olarak değil. Kitaplarımıza 'falan konuda filanca zatın görüşü' diye nakledilmiş düzeyde kalmışlardır. Demek ki ashab-ı kiramdan sonra dört büyük insan bu ilmi topladılar.

Bir büyük gerçek daha: Nasıl ashab-ı kiramdan birisi "Al sana din. Bunda ne varsa din bu kadardır" dediğinde bir eksiklik ortaya çıkacaksa; vurgulayarak ve kalınlaştırarak söylüyorum; imamlarımızdan herhangi biri de; Ebu Hanife, Şafî, Malik ve Ahmed bin Hanbel; bunlardan herhangi biri de dinin bütünü değildir. Çünkü hiçbir insan Resûlullah'tan sonra "işte din; fazlası eksiği yok" denecek durumda değildir. Çünkü Resûlullah'ın mübarek ruhu refik-i âlâya yükseldikten sonra kimsenin hatasını, doğrusunu, eğrisini belirtmek için Cebrail inmiştir bir daha. Bunlar müçtehit imamlarımızdır. Müçtehit, peygamber demek değil; müçtehit, gayretli-çalışkan demek. Çalışan, gayret eden muhteşem bir takdir görür. Ama "Çalıştığı şey sondur, bundan sonrası olmaz" diyemeyiz.

Peygamber aleyhisselama takdir edilen makam, ona verilen masumiyet, masum olma prensibi hiçbir âlime, hiçbir müçtehide, hiçbir şeyh efendiye, hiçbir Allah dostuna verilemez. Verildiği takdirde bu dinde Hıristiyanvari bir ekol oluşturulmuş olur. Ömer'in ulaşamadığını, Ali bin ebi Talib'in ulaşamadığını Ebu Hanife koklanamaz bile. Bu Ebu Hanife'yle, Ahmed bin Hanbel'le Ömer'i kıyas ettiğimiz zaman böyledir. Ebu Hanife ile beni kıyas ettiğimiz zaman Güneş'le 20 sene önce sönmüş mumu kıyas etmek gibi olur. Ölüyle diriye kıyas etmek bile bundan daha farklı olur herhâlde. Ebu Hanife'yi Peygamber gibi gördüğün zaman batıl iş yapmış olursun. Ebu Hanife'yi ilahiyat fakültesinde hoca gördüğün zaman da batıldan daha batıl iş yapmış olursun. Herkesi yerine oturtursan hakka ittiba etmiş olursun. Herkesin yeri nerde?

Allahın yeri belli, Cebrail'in yeri belli, Resûlullah'ın yeri belli masumluk noktasında. Ashab-ı kiramın yeri belli, onların talebeleri, tâbiin neslinin yeri belli, Ebu Hanife'nin yeri belli. Ey cumhuriyet eğitimi görmüş hoca efendi! Senin yerin de bulunur inşallah, belli mi bilmiyorum. Bulunur inşallah. Çünkü sen hâlâ ayet dinlediğin zaman 'bana göre' diye cevap veriyorsun. Ebu Hanife'nin ağzından 'bana göre' hiç çıkmadı. "Allah böyle diyor, Peygamberi böyle diyor, İbni Mesud böyle dedi" diyor. Sen hâlâ kendine koltuk arıyorsun. Bu dinde onun için Ebu Hanife'nin yeri belli. Bu yer putlaştırılmaya müsait bir yer değil. Dolayısıyla Ebu Hanife kimse, yani benim mezhep imamım kimse, Malik bin Enes de odur, Muhammed bin İdris de odur, Ahmed bin Hanbel de odur, İbrahim Nehaî de odur, Hammad da odur, Hasan Basrî de odur.

Çünkü ben Ebu Hanife'yi soyum ona dayandığı için değil, dinim ondan geldiği için seviyorum. Dinim ona dayanmıyor ama. Resûlullah'a dayanıyor çünkü. Ben Ömer'in de kulu değilim. Ömer'le benim ilişkim, yol güzergâhında namazı öğrenirken, tahareti öğrenirken on-

dan yakıt almam gerektiği kadardır. Ömer'den bir şey öğrenmeden öbür tarafa gidemiyorum. Yol yetmiyor. Peygamber'e kadar ulaşamıyorum. Ara istasyonlara uğramam gerekiyor. Ömer'le ilişkim o benim. Ömer'e gidene kadar da Ebu Hanife'ye uğramam gerekiyor. Ondan bir şey öğrenmeyince bu sefer öbür tarafa gidemiyorum. Biz Ebu Hanife'leri, bu ümmete din öğreten bu büyük insanları neden seviyoruz, neden sevmek zorundayız? Çünkü derli toplu, hazır din hazırlayıp bize getirmişler. Hazır din onun elinde. Onun önüne oturduğum zaman taharettten cenazeyi gömmeye kadar, siyasetten ziraata kadar, ticaretten uluslararası ilişkilere kadar ne lazımsa sana 'lâilâheillallah' diyen biri olarak Ebu Hanife'nin sınıfında bunlar var. Ebu Hanife bunları öğretmiş. Ben onda hazır öğretilen bu bilgiyi bırakıp nereye gidebilirim ki? Filan sahabeye gitsem, filan sahabeden uluslararası ilişkidenden bir satır öğrenemem. Ebu Zer'in ayağını yalasam, kanındaki bütün hücreler bana taşınsa öğreneceğim şeyler nihayetinde dinin yüzde ikisi bile değildir.

Ama Ebu Hanife'nin önüne diz çöken, Muhammed bin İdris'in önüne diz çöken, Resûlullah'a inen vahyi bütün ayrıntıları ile alır. Ebu Hanife'ler, Muhammed bin İdris'ler sadece aktarma araçlarıdır. Bu nedenle bir hakikate daha parmak basacağız: "Hak mezhep 4'tür" diye 4 yaşından beri bize öğretirler. Bu cümle keşke "4 hak mezhep şu ana gelmiştir" şeklinde söyleneydi daha doğru bir ifade olurdu. O zamanlar 5, 6 vardı. 7, 8, 20, 30 vardı o zamanlar. Onlar batıl gibi bir hissiyat ortaya çıkıyor. Öyle değil. "4 hak mezhep bugüne kadar gelmiştir" denilseydi çok daha doğru bir ifade olurdu. Gene öyle. Bu şu demektir aklen: Dört tane ise doğru olan, hak olan; birinde bulunmak diğer üçünü batıl hâle getirmez.

Binaenaleyh, Anadolu'daki bir Müslüman, Mekke-i Mükerrerme'ye gittiğinde Hanbeli bir imamın arkasında namaz kılarken kalkıp namazı yeniden iade ederse

-Ne yapıyorsun hoca efendi? Sen böyle nafîle kılmazdın?

-Namazı iade ediyorum.

-Niye iade ettin?

-Bunlar Hanbelî. Hanbelî'nin arkasında namaz olmaz.

Vay Protestan herif! Sen Hıristiyanlık filmlerini izleye izleye bu mezhepten çok etkilendiğin. 4 yaşından beri 4 mezhepten söz ediyorsun. N'oldu şimdi? O da İstanbul'a geldiğinde Sultan Ahmet'te namaz kılarken "Bu Hanefî'nin arkasında mı namaz kılacaktık? Ya Rab ne günlere kaldık..." dese hoşuna mı gider? Vahdet dini bu mudur? Dördünün de hak olması bu anlama mı geliyor? Politik cümle miydi yoksa bu 4 hak? 4 hakkı sen siyaseten mi söylemiştin? Uygulamaya gelince 1, masaya gelince 4 hak oluyor. Bu çelişki Ebu Hanife'ye ait değildir. Çünkü o, 'benim mezhebime bağlı olanlar' diye kimlik kartı basmamıştır hiçbir zaman. Mezhep kelimesini sonrakiler kullandılar. Bu bir zorunluluktur. Hâlâ zorunluluktur. Çünkü Allah, dininin yayılması için içtihat kapısını açık bırakmıştır. Dinin bugünlere kadar gelmesi, Hıristiyanlık gibi 200 sene sonra tikanıp körelen bir din olmamasının nedeni Ebu Hanife'lerin, Malik bin Enes'lerin içtihat kapısını kullanmalarındandır. Çalışıp gayret etmişler, dini canlı tutmuşlardır. Allah onlardan razı olsun.

Ama bu dinin onların partisi gibi algılanması yani “Malik bin Enes partisi iktidarda, nimetler onda. Öbürü iktidara gelince ihaleleri o dağıtıyor...” Bu anlayış yüzde yüz batıldır. Ümmet-i Muhammed’in tefrikadan gördüğü zarar, sadece ülkelerinin coğrafya olarak bölünüp şu ülkeden iki ülke daha çıkarılması şeklinde değildir. Kâbe’nin dibinde, Resûlullah aleyhisselamın kabrinin başında bile aynı namazı aynı ezanla kılamayan Müslümanlar küfre, Yahudi’ye karşı nasıl birlik olup cihat edebilirler? Bir sabah namazında Resûlullah’ın kabrinin yanındaki feyiz ve bereket bile aynı imama uyma heyecanı vermiyor. “Melanet 5 yıldızlı otelde bekliyorsun. Harem’de niye kılmıyorsun?” dendiğinde “Bunların arkasında namaz olmaz...” Şef garsonun arkasında daha mı iyi namaz otellerde? Otel lobisinde oluyor da Resûlullah’ın kabri başında niye olmuyor? Böyle bir mezhepçilik Hıristiyanlık’ta olabilir. Ahmed bin Hanbel’in tırnaklarını bulsan da şifa niyetine kullansaydın ilaç olarak sen. Hangi Müslüman Ahmed bin Hanbel’e, Malik bin Enes’e dil uzatabilir? Ne hakla? Cumhuriyet çocukları olmadıkları için mi? Laiklik eğitimi görmedikleri için mi? Latin alfabesi ile yazılmış Kur’an görmedikleri için mi Ahmed bin Hanbel’ler kusurlu nesildirler? Asla!

Onlar bu ümmetin dikilmiş başlarıdır. Dik başlı, onurlu, heybetli, Resûlullah aleyhisselamın mirasına kâmilten sahip çıkmış insanlardır. Hiçbiri dünyalığa bir dakika tenezzül etmediler. Dünya ayaklarına geldi, ayaklarıyla teptiler onu. Ne maaşa tenezzül ettiler, ne forsa tenezzül ettiler. Allah rızasından başka bir şeye razı olmadılar. Dört mezhep niye ortaya çıktı? Allah böyle murat etti.

Bir başka hakikat daha var kardeşler: Ben Hanefî’yim mesela. İnsanlar da zanneder ki; reşit olunca gittim savcılıktan belge aldım, vatandaşlık belgesi. Sonra gittim partiye kaydoldum. “Bundan sonra filan partiliyim” der gibi. Fesubhanallah! Ammînin yani halktan birisinin, benim gibi 3 tane, 5 tane ilmihâl okumuş birisinin mezhebi mi olurmuş? Yani ne demek “ben Hanefîliği tercih ettim”? Yani “bu dördünü de önüme koydum, baktım ki Ebu Hanife fena değil. Valla daha doğru, çok iyi söylüyor...” Maşallah! Mobilya dükkânı mı zannettin mezhepleri de “Mobilya bizim eve uygun” diyorsun? Ebu Hanife’yi anlayacak adam... Allah nazardan korusun. Demek ki sen Ebu Hanife’den üstünsün ki onu anladın. Bir adam, bir adamın pehlivanlık kararını nasıl verebilir? Çekersin bi’ el ense, yatırırın yere, “Bunun pehlivanlığı şöyledir” dersin. Sen adamın yanında karınca gibi görünüyorsun. “Bu pehlivandır” diye karar veremezsin.

“Bu pehlivan bu pehlivandan daha üstün” nasıl diyeceksin? Hangisiyle güreştin de tarttın kilolarını? Halk olarak, Müslümanlar olarak herhangi bir mezhebe abonelik aidatı ödemiyoruz ki. Dernek değil ki bu; “Ben filanca dernekteyim, sen filanca dernektesin” Kardeşim; bizim doğduğumuz diyarda bize namaz öğretilirken, Ebu Hanife’nin sistemi ile öğretildi. Biz de kendimizi Hanefî bildik bu kadar. Hocalarımız bile, okumuşlarımız bile Hanefîliği isteyerek, dileyerek yahut inceleyip de “Bu Ebu Hanife’nin bazı hataları var ama yine başla-yayım. Hadi burada kalayım” diyecek hâlleri yoktur ki. Biz hâlâ Ebu Hanife’nin müçtehit olduğu çağlarda, müçtehit olduğu yaşında sözlüksüz Arapça kullanamıyoruz. Senin hâlâ Arapça sorunun var. Hâlâ Kur’an-ı Kerim’i bir oturuşta okuyacak düzeyde ezber bilmiyorsun. 500 tane, 1000 tane hadis ezber bilmiyorsun. Bilgisayardan kesip yapıştırıp tez hazırladın, 3 tane kitap yazdın, 20 tane risale yazdın, 30 tane makale yazdın, unvan aldın. İlmini arıyoruz, ilmini. Unvan var, hürmet ederiz ama ilim yok ortada.

Bunun için mezhep sahibi olmak diye bir şey de yoktur ortada kardeşim. Sen Siirt'e gidersen, orda Müslümanlar nasıl namaz kılsa orda öyle kılacaksın. "Yahu İstanbul'dan bana bir Hanefî kılavuzu getirin" diyecek hâlin yok ki senin. Ammînin yani halkın mezhebi olmaz. Öyle bir iddia yok ortada. Önemli olan Allah'ın kitabına sadık kalmaktır. Vahye göre yaşamaktır. Vahye göre nasıl yaşayacaksın sen? Karşıdaki âlime bakacaksın. O âlim sana Malik bin Enes'in yolunu öğretiyorsa, Malik bin Enes gibi gideceksin. Çünkü bunlar mezheptirler ama dinin farklı kolları değildirler. Resûlullah'taki yakıt ancak dörde bölünerek bize kadar ulaşabilmiştir. Bir de hepsi bize gelseydi demek ki kalkamayacaktık bu yükün altından. Lakin tekrar ediyorum: Bu ümmet; Ebu Hanife'nin talebesi de olsa, Malik bin Enes'in talebesidir. Malik bin Enes'in talebesi de olsan, Ebu Hanife'nin talebesisidir. Çünkü onlar aynı okulun diplomalarını veriyorlar. Aynı okuldaki farklı A-B sınıfının öğretmenleridirler. Farklı bir şeyler öğretmiyorlar ki.

Hıristiyanlık'ta var ama. Ortodoks'la Protestan arasında dağlar kadar fark var. Birinin beyaz dediğine öbürü kara diyor. Ama Ebu Hanife "Faiz haramdır" derken, Ahmed bin Hanbel helal mi dedi? Biz birbirimize hangi mezhepten olduğumuzu sormaya bile hayâ etmeliyiz. "Müslüman mısın?" diye soruluyor mu bir Müslüman'a? "Siz Müslüman mısınız kardeşim?" diyene "İyi, kimliğimi göstereyim" diyor mu sana? "Ne biçim soru bu ya? Aynı camide namaz kılıyoruz. Müslüman mısın denir mi insana?" Hangi mezheptensin de denmez. Mezhebimiz Ebu Hanife'den Resûlullah'a ulaşan vahiy mezhebidir. Bizim güzergâhımız Mekke'ye giderken kardeşim; Konya'dan geçiyor, Siirt'ten geçiyor, filan vilayetten geçiyor. "Ben bunları beğenmedim. Kahire üzerinden Mekke'ye gideceğim." diyebilir miyim şimdi? İstanbul'dan Kahire'ye nasıl gideceğim ben bunları görmeden? Allah benim önüme muallim olarak; vahiyini, dinini öğretecek kimse olarak Ebu Hanife'nin talebelerini çıkardı. Ben onlardan öğrendim; bu kadar.

Türkiye'de yaratılmayı murat edip, ben isteyip yapmadığım gibi; Hanefî bir âlimden ders öğrenip, din öğrenip, namaz öğrenip Allah'a ibadet etmeyi ben istemedim ki. Allah böyle murat etti. Benim karşıma Allah, İslam'ı çıkardı. O, İslam'ın şahadetini, namazını bana öğreten adam, baktım ki soyu dayanıp dayanıp Ebu Hanife'ye gidiyor. Ebu Hanife'yi bıraktım, Abdullah ibni Mesud'a gidiyor, Ömer ibnü'l Hattab'a gidiyor, Enes ibni Malik'e gidiyor. Resûlullah'ta kilitleniyor her şey, aleyhisselam. Mezhebi abartmak, mezhebi putlaştırmak yanlışır.

Bir hakikat daha var kardeşler: Ebu Hanife masum değildir. Yani dediği her şey iman değildir. Ebu Hanife müçtehit, muhteşem, eşi emsali bulunmaz bir âlimdir. Eğer Ebu Hanife aşılmaz, itiraz edilmez biri olacak olsaydı; kendi sağlığında kendi talebeleri ona aykırı davranmazlardı. Herhangi bir ilmihâl kitabını açın, filan meselede nasıl davranılacak bakın. Ne diyor? "Bu meselede İmam-ı Azam'a göre şöyledir, İmam Muhammed'e göre şöyledir, Ebu Yusuf'a göre böyledir, Züfer'e göre böyledir." diyor. Kardeşim bu Züfer abi kim? Muhammed abi kim? Kendi sağlığında Ebu Hanife'nin önünde diz çöküp ders okuyan adamlar. Bu görüşlerini Ebu Hanife'nin sağlığında dile getirmişler. "Üstad! Biz senin gibi düşünmüyoruz" demişler. "Allah böyle buyuruyor ama sen böyle anlamışsın." Bunu hocalarına demişler. Mezhepsiz herifleri görüyor musun yaptıklarını(!)

Bu Ebu Hanife'nin gözünü nurla dolduran bir hareketti o zaman. Rabbine hamd etti, "Talebelerim beni beğenmiyorlar, daha iyisini buluyorlar" diye. Çünkü Ebu Hanife, dinini menfaati için kullanmıyordu. Dinine hizmeti için kendini feda etmişti. Şimdi hoca efendilerin Ebu Hanifeciliği Ebu Hanife'den daha, kraldan daha kralcılık göstermeleri yanlıştır. İnsanların "Bir o mezhep, bir bu mezhep. Bir o âlim, bir bu âlim" diye karga gibi daldan dala sıçramaları cahillikten başka bir şey değil. Aslında kaytarmak istiyordur. Ebu Hanife'den %20 indirimli, öbürü %18 varsa oraya gidiyor. Bu dindarlık değil. Müslümanlık değil. Müslüman Allah'a daha yakın olanını, fetvanın daha ağır olanını arar. Bunun için bir boşanma konusunda, faiz konusunda, cinayet konusunda fetva veren hoca efendi, müftü efendi "Valla bizim fetva kitaplarında böyle" demez. Bu hocalık değildir. Ne yapar ya? Önüne bir defa sen Allah'ın kitabını, Peygamberi'nin sünnetini, Ebu Hanife'nin içtihatlarını, Malik bin Enes'in içtihatlarını koyacak düzeyde değilsen; sen insanlara "helaldir", "haramdır" deyip cehenneme yuvarlanma. Bırak, insanlar başkasından öğrensinler. Sen bu düzeyde isen; mezhebini koruyamazsın, dinini korumak zorundasın. Bir fetva veriyorsun, o fetva sayesinde insanlar zinaya kayıyorlar, senin fetvanı kullanarak. Dur, burada dur. "E Hanefî mezhebi böyle..." Kıyamet günü kabirde sorulduğunda "Mezhebin nedir?" diye bir soru var mı? Ebu Hanife kimseyi kurtaracak mı kıyamet günü?

Mesela örnek vereyim bir tane, iyi anlaşılın diye. Bu çağın en güzel Hanefî fetvalarından biri: Bir bayan genç kız evlenirken babasının onayı gerekir mi gerekmez mi? Cevap: İmam-ı Azam'ın mezhebine göre; reşide olmuş yani akıl balığ olmuş bir bayanın, evleneceği zaman babasından izin alması gerekmez. Ebu Hanife'nin dışında, diğer bütün ümmet-i Muhammed'in âlimlerine, mezheplerine göre bu nikâh batıldır. Şimdi genç kız İstanbul'a üniversiteye geliyor. İşte "Baba şöyle olacağım, böyle olacağım. Köye döneceğim, siz zengin olacaksınız" diye babası da gönderiyor. Nasıl, niye bilmem, gönderiyor.

Geliyor kız; başörtüsü taktı, takmadı; namuslu iffetli mücadeleler yapıyor. Maşallah yani. Zaten okulu bitince Allah'ın izniyle İslam'ı kurtaracak. Onun için İstanbul'a geldi o. O arada genç birisi "Sen tek başına yapamazsın bunu. Beraber Allah'ın izniyle bu yola çıkalım..." diye teklif götürüyor. Beraber yola çıkıyorlar. E bu beraberlik; ateşle barut bir arada iken sıkıntı oluşturuyor. Ne yapalım? "İmam nikâhı yapalım." Sanki müezzin de nikâh yapmış gibi.

Bu ne rezilliktir! Dinî nikâh, imam nikâhı. Nikâhın başka çeşidi mi var? Allah adının dışında bir yolla iffet helal oluyor mu kimseye? Bu da ayrı bir dert tabii. Şimdi imam nikâhı yapalım. Peki, bu imam nikâhı ne, bu ne demektir bilmiyorum. Benim dinimde imam nikâhı yok. Nikâh var. İmam nikâhı niye diyorlar biliyor musunuz? Suçumuzu kılıflandırma nikâhı diyemiyorlar, imam nikâhı onun için diyorlar. E peki çocuk erkek delikanlı hadi bu işi halledelim dediğinde, nikâh yapacağız dediğinde bu nikâhlarını kim yapacaksa artık; soru hazır: Baban razı mı, annen razı mı? "Hanefî mezhebine göre babaya sormak gerekmiyor." "Yahu müftülüğe soralım böyle mi?" Böyle tabii. Hanefî kitaplarında böyle yazıyor. Ondan sonra yüzlerce başörtülü kız evlenmiş boşanmış, bir daha evlenmiş, bir daha boşanmış rezil bir hâlde. Sen nerden çıktın hoca efendi? "Ebu Hanife böyle demişti." Ebu Hanife peygamber mi?

Abdullah ibni Abbas bir konuda bir fetva vermiş, Ömer bin Hattab bunu duymuş. Peygamber'in amcasının oğlu bir konuda fetva veriyor, o da yanlış. Şimdi çıkıp yakasından asılacak ama Peygamber'in amcasının çocuğu diye hürmet etmek istiyor. Bakmış olacak gibi değil, bir gün namazdan sonra demiş ki: "İnsanlar, beni dinleyin! Bazı çoluk çocuk anlamadıkları fetvalara karışıyorlar. Şu helaldir, bu helaldir diyorlar. Onlara uyup birisi zina eder; onu da vallahi taşlarım, bunu da! Dikkat etsin!" demiş. İsmi vermemiş ama diyeceğini demiş. Sonra anlaşılmiş ki İbni Abbas o meseleyi bilmiyor, Tebuk'te bulunmamış. Orada konuşulmuş. Bilmiyor bu meseleyi, yanlış söylüyor. İbni Abbas'ın bile yanlış olur.

Ebu Hanife böyle içtihat etmiştir. Evet demiştir ki: "Kadın babasına sormak zorunda değil." Ama ümmetin geri kalan bloğu olduğu gibi, %98'i, "Baba onayı olmadan kıyılan nikâh batıldır." demiştir. Şimdi üniversiteye okumak için gelmiş yüzlerce kızın iffeti bu konuda suiistimal edildiğinde, üniversitelerin uydurulmuş nikâhlarla evlenmiş gençler tarafından Allah'ın şeriatının heder edildiği mekân hâline geldiğini bilmeyen müftü, sırf Hanefiliği taklit edeceğim diye fetva verebilir mi? Böyle Hanefilik olur mu? Ebu Hanife bir defa bu kızın İstanbul'a gelmesine haram diyor. Oradan niye başlamadın sen? O zaman da İmam Şafiî'den alıntı yapıyorsun. Dedik ya; indirimde herkes ticaret merkezlerine gidiyor. Daha ucuz hangisi ise oradan alıyorsun, %5 indirim var burada. Din değil. Din dünya metayı değil ki ucuzunu, kolayını, pratik kullanılanını bulacaksın. Allah'a daha yakın olanını, takvaya, zühde daha yakın olanını bulacağız.

Mezhepler oyunağımız değildir. Hanefî filan kim demiş... Nereden Hanefî olduk ya? Nereden Hanefî olduk? Eğer Hanefî isek; Hanefî imamımız kendi dönemindeki siyasî çatışmalara yön vermiş, bu uğurda hapishanelere girmiş birisidir. Bizim daha dünya kaç kıtadır ondan haberimiz yok. Böyle Hanefî olur mu ya? Şuursuz Hanefî'yiz biz o zaman. Bir ucundan yakalayıp kestirmeden gitmek yok.

Kardeşler, Ebu Hanife zühdünde, takvasında, ibadetinde, ilminde eşi benzeri bir daha kendisinden sonra gelmeyen bir Allah dostudur. İlmî Allah içindi. Cennete gitmek için, Rabbinin rızasını kazanmak için ilim öğrendi ve talebe yetiştirdi. Ama bu onun put olduğunu göstermiyor. Peşinden gideriz. Ümmet-i Muhammed'in onuru, dik duruşu eğer Ebu Hanife'nin dışındaki biriyle de amel etmemizi gerektiriyorsa da orada dururuz. Eğer Ebu Hanife'nin bir fetvası bu asırda fitneye fesada sebep oluyorsa, Malik bin Enes'in ki de öbür türlü ise, Allah niye dördüne de hak dedirtti bize? Nitekim Osmanlı Devleti son döneminde bir mecelle oluşturmak istedi. Yani mecelle bir kanun, anayasa gibi bir şey, onu oluşturalım dediler. Hanefî devleti olduğu hâlde; padişah, şeyhülislam, ulema kökten Hanefî oldukları hâlde; mecelleyi dört mezhebe göre hazırladılar.

Çünkü devlet kanunnamesi oluşturacak düzeyde, bir mezhep yeterli değildi. Şimdi de ulema konseyleri oluşturulurken; bütün mezheplerin müçtehitlerinden, âlimlerinden insan getiriliyor, onların ortak kanaatine Allah'ın hükmü deniyor. Çünkü dünya çok büyüdü. İlme çok fazla ihtiyaç var. Bu büyük gelişmeleri tek bir insan kafasından eğer vahiy destekli değilse, algılamak çok zor. Bu şüphesiz fitne çıkarmak isteyen için fitneye uygun bir zemindir. Lakin biz fitne istemiyoruz. Allah'ın rızasını istiyoruz.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.